నాకు లోకం పోకడ, ఆశల ఆరాటం అసలే తెలియనప్పుడు కన్నతల్లి ఒడిలాగున్న రామం చ గ్రామం రాయంచల సరోవరంలా కన్పించేది. ఆనాడది ఊరిజనాలకు స్వర్గధామం.

"అరేయ్ పిల్లగా! బతుకు దెరువు కోసం బంబాయికి పోతనంటున్నవు గానీ ఉరికురికి ఉట్టిమీది పాలు దాగే బదులు నిల్చుండి కుండల నీళ్లు దాగిందే నయం గదరా! గంత పెద్ద చదువుకు ఇక్కడేదన్నా నౌకరి దొరకదా?"

జీవన భారతంలో విద్యాపర్వం పూర్తి చేసుకుని ఉద్యోగపర్వంలో ప్రవేశించే ముందు అనుభవాలకోట అమ్మమ్మ నా తల నిమురుతూ అన్న మాటలు మనసులో మెదిలినప్పుడల్లా నన్ను నేను అరేబియా సముద్ర కెరటాల్లో పోగొట్టుకుంటాను.

ఏ రోడ్డుమీద చూసినా సైనిక కవాతులా సాగిపోతున్న పెట్రోల్ వాహనాలు, రెండు పక్కలా చుక్కల్ని తాకుతామంటున్న బహుళ అంతస్తుల భవనాలు, ఏ వీధిలో చూసినా చీమల పుట్టల లెక్క మనుషులు, పొట్టకూటికి జెర్రిపోతులాడిచ్చుకోవాలనే తహ

ఐతా చంద్రయ్య

అమ్మమ్మ ఆరాటం

తహతో పరుగులు... ముంబైగా సింగారించుకున్న బొంబాయి జనజీవన ప్రవంతిలో ఇవన్నీ మామూలే. అందులో నేనొక ప్రాణినెలాగయానా అని ప్రశ్నించుకున్నప్పుడు మనోయవనిక మీద అమ్మమ్మ రూపం ప్రత్యక్షమై -

"ఇన్ని రోజులు ఒక్కదాన్ని పెట్టి ఎన్నడన్నా ఉన్నావురా?" అని నిలదీస్తుంది. అమ్మమ్మకు మా అమ్మ ఒక్కతే కూతురు. నాన్న ఇల్లరికం అల్లుడై వచ్చాడంట. రెండెకరాల పొల [illegible].

కానైతే "అమ్మమ్మా! ఇది పోటీ ప్రపంచ మాయె. మన ఊర్లో మట్టి కష్టం 'చేద్దామంటే పనుల్లేవు. పొలం దున్నుదామంటే నీళ్లు లేక పోయె. వానల్లేక చెరువులు, బాయిలు నోర్లు తెరిచె. ఏడాదికి ఎనిమిది నెలలు ఎండాకాల మాయె" జవాబిచ్చాను.

ప్రకృతి కరుణించినంత కాలం పచ్చగా ఉన్న తెలంగాణా ప్రాంతం ప్రాజెక్టుల్ని సాధించలేక శాపగ్రస్తమై పోతుందని ఎవరూ అనుకోలేదట.

నాన్నకు వ్యవసాయం చేతగాదుకానీ మంచి నేతగాడు. పొద్దుట్నుంచి పొద్దుగూకే దాకా మగ్గమ్మీద కూచుని చిరుతల రామాయణం పాటలు పాడుకుంటూ రెక్కల కష్టాన్ని నమ్ముకున్నాడు. తిండికి తిప్పలు లేకుండా నెట్టుకొచ్చాడు. రానురాను వృత్తిపనుల ఉనికి ప్రమాదంలో పడింది. నేతగాళ్లు జీతగాళ్లకంటే అధ్వాన్నమయారు. నేనప్పుడు ఐదారేళ్ల వయసులో బడికి పోతున్నాను. నాన్న పొట్టచేత పట్టుకుని అమ్మతో సహా ఎగిరి బొంబాయి గూడు చేరుకున్నాడు. అమ్మమ్మను రమ్మంటే ఉన్న ఊరు విడిచిపెట్టనని మొరాయించిందట. నేనూ అమ్మమ్మా రామంచ పంచలోనే ఉండిపోయాం. అమ్మమ్మ బీడీలు చేస్తూంటే నేను

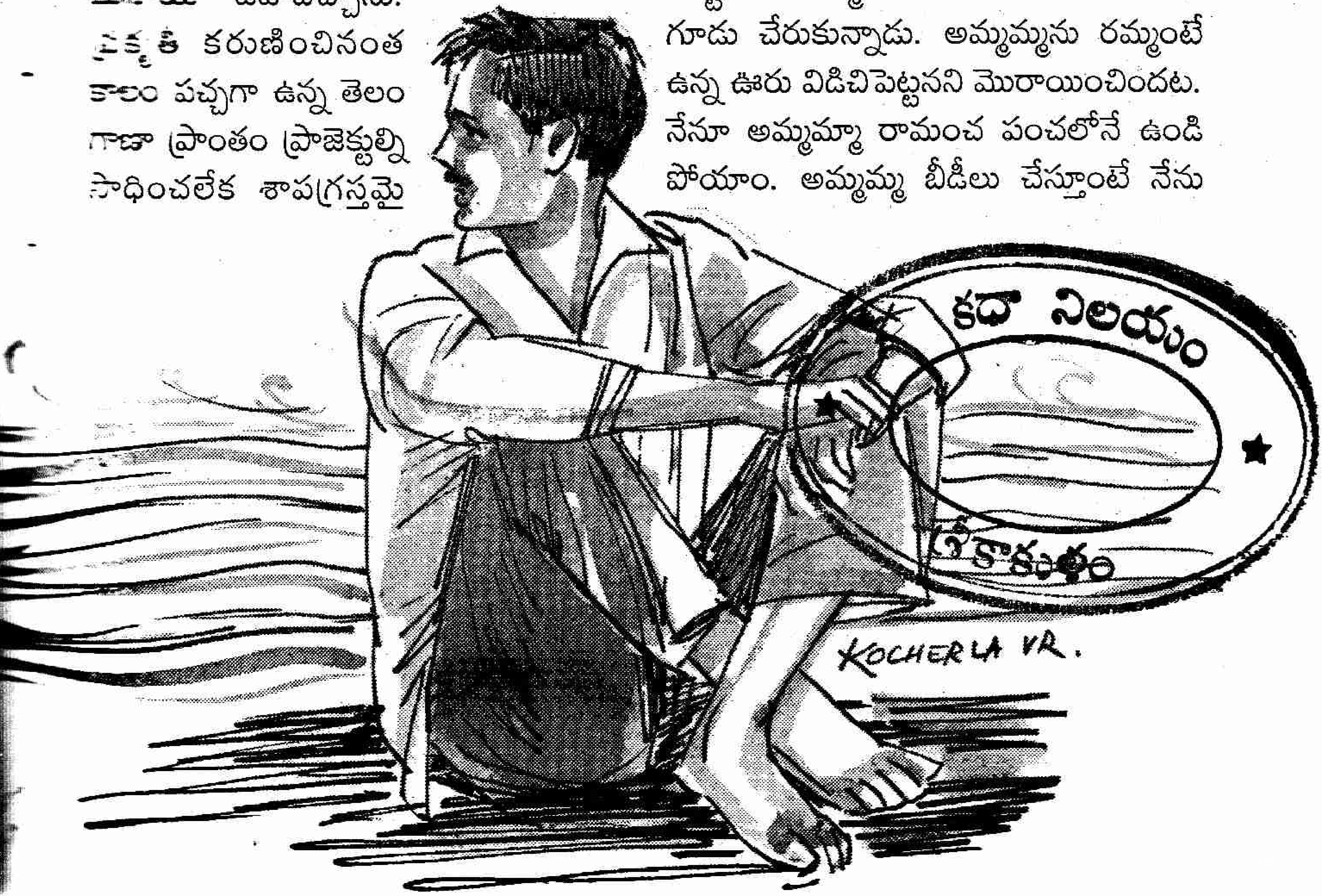

బడికెళ్లేవాణ్ని. పల్లెటూళ్లో మేము, పరిధులు పెంచుకుంటున్న ముంబై మహా నగరంలో అమ్మానాన్నలు... పాడుబడ్డ కంకరరోడ్డు మీద కాడిజోడెడ్ల బండిలా బతుకుబండి ముందుకు సాగింది.

పవర్‌లూమ్స్ పటాటోపంతో ఫరిఢవిల్లుతున్న ముంబాదేవి నాన్నలాంటి వేలాది తెలంగాణా నేతగాళ్లను ఒడిలో చేర్చుకుని ఆకలి కేకలు చల్లార్చిందట. సూర్యోదయంతో పోటీపడుతూ మోగే మిల్లుల సైరన్లతో ముంబైనగరంలోని వర్లి, లోయర్ పరేల్, లాల్‌బాగ్ ప్రాంతాల్లో తెలుగు వెలుగులు విరజిమ్మేవట. తెలంగాణా కార్మికుల స్వేదకణాలను జీర్ణించుకుంటూ వస్త్రపరిశ్రమ నిత్యకల్యాణం పచ్చతోరణం లాగుండేదట. మానవాభ్యుదయానికి వరప్రసాదమనుకున్న ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం నేతకార్మికుల తలరాతలను ఛిన్నాభిన్నం చేసింది. ఐ.టి. హైటెక్కుల ట్రిక్కుల క్రూరత్వానికి శ్రామికలోకం కకావికలైంది. కార్మికనాయకుడు దత్తాసామంత్ మొండివైఖరితో సాగిన చారిత్రాత్మక సమ్మె... మిల్లు యాజమాన్యాలకు కొత్త దారులు చూపించింది. క్రమక్రమంగా ఒక్కో మిల్లు మాల్స్‌గా మారిపోయింది. కార్మికులు కడుపుమాడి కన్నీటి పాలయ్యారు. ఇతర కార్మిక సంఘాలు ఆశాపాశంలో బందీకాగా కార్మిక లోకం అసంఘటితమైంది. దానికితోడు గ్లోబలైజేషన్ ఉక్కుపాదాలతో ఉద్యమించింది. రెక్కల కష్టాన్ని నమ్ముకున్న కార్మికులకు నష్ట పరిహారంగా, చంటి పిల్లాడికి చాక్లెట్‌లా కొంత సొమ్ము చేతిలో పెట్టి చేతులు దులుపుకుంది.

హైదరాబాద్‌లో త్యాగరాయ గాన సభలో చెలిమి సాంస్కృతిక సమితి నుంచి ప్రతిభామూర్తి పురస్కారాన్ని డా॥ సి. నారాయణరెడ్డిగారి చేతుల మీదుగా అందుకుంటున్న కవయిత్రి శ్రీమతి వడ్డాది లక్ష్మీసుభద్ర ప్రక్కన సంస్థ కార్యదర్శి పి.ఎం. సుందరరావు.

బతుకుదెరువు బజారుపాలై నాన్న తిరిగి రామంచ చేరుకున్నాడు. మహానగరంలోని దళారుల మాయోపాయాలను [illegible] అమ్మమ్మ కంట తడిపెడుతూ ముంబైని సింగపూర్‌గా మార్చాలనుకుంటున్న [illegible] నోరారా తిట్టిపోసింది.

విద్యావ్యాపారం [illegible]. ఆరు కాయలుగా పండుతున్న పొలాల్లో చదువు "కొను" [illegible]. అమ్మానాన్నలు [illegible] నా యం.సి.ఏ. [illegible] కర్పూరమై పోయింది. సాగునీటి సంగతి దేవుడెరుగు కాని తాగునీటి [illegible] కటకటలాడుతూ అమ్మానాన్నలు బీడీ కార్మికులైపోయారు. మానసికంగా కుంగి, శారీరకంగా అలసిపోయిన అమ్మమ్మ ఇంటికే పరిమితమై మంచాన్నాశ్రయించింది. అమ్మానాన్నల్ని అతి దారుణంగా తరిమేసిన ముంబాదేవి కరుణించి నాకు సాఫ్ట్‌వేర్ కంపెనీలో ఉద్యోగమిచ్చి తన ఒడిగుడిలోకి ఆహ్వానించింది. ముంబైకెళ్ళాలని తయారయేప్పుడు అమ్మమ్మ నోట వెలువడిన ఆ మాటలు నన్ను కొద్దిసేపు అతలాకుతలం చేసిన మాట వాస్తవమే.

పట్టుబట్టి సాధించిన కంప్యూటర్ చదువుకు సార్ధకత చేకూర్చే ఉద్యోగం, పేరున్న కంపెనీ... ఇదో సువర్ణావకాశమన్నారు శ్రేయోభిలాషులు, మిత్రులు. అమ్మమ్మకు నచ్చజెప్పి అమ్మానాన్నల కన్నీటి వీడ్కోలు అందుకొని రామంచ నుంచి బయలుదేరిన దృశ్యం కళ్లల్లో మెదిలినప్పుడల్లా మనసు కల్లోల సముద్రమౌతుంది. అవన్నీ ఒక ఎత్తయితే అమ్మమ్మ చిన్న కోర్కె నెరవేర్చాలనే పట్టుదల మరో ఎత్తు.

పాలబుగ్గల పసిడి ప్రాయంలో మాఘ అమావాస్యనాడు పొద్దు పొడవకముందే అమ్మమ్మ వేలుపట్టుకుని పుల్లూరుబండ జాతరకెళ్లేవాణ్ని. బాటకిరువైపులా పరుచుకున్న ప్రకృతి పరవశింపుల్ని మనసారా చూస్తూ కాలినడకన వెల్తుంటే బొందితో కైలాసానికి వెల్తున్నట్టనిపించేది. ఆ రోజుల్లో నీటికరువు తారాస్థాయికి చేరుకోలేదు. కన్నీటిదాకా రాలేదు. ఎముకలు కొరికేస్తున్న చలిపులిని నీరెండ నిలువరించేది. గుండంలో నిండా మునిగి స్నానం చేసేప్పుడు "ఏనాటికైనా గోదావరి నదిల స్నానం చెయ్యాలెరా! ఆ తల్లి పాపాలన్నీ కడిగేస్తదిరా. మీ తాత బతికున్నప్పుడనే వాడు. కానీ ఈ అగం బతుక్కు ఆ అదృష్టం కల్గలేదు బిడ్డా!" అనేది. పండుబారుతున్న వెంట్రుకలను సవరించుకుంటూ నన్ను జాతర సముద్రములో తిప్పేది. బండదిగేటప్పుడు అమ్మమ్మ చంకలెక్కి "పెద్దగైనంక నేను తోలుకపోతనే అమ్మమ్మా! మరీ... ఆ గోదావరి నది విజయవాడలుందా?" అని అడిగానోసారి.

"ఏమోరా, నాగ్గూడా తెల్వది కాని చానా దూరముంది. బస్సుల పోవాలె. మనూరి పంతులు నడిగితే చెప్తడు" అన్నది. అబ్బా! గంత పెద్ద గోదావరి నదా! అదెక్కడుందో తెలుసుకోవాలనే ఆసక్తి స్కూల్లో తెలుగు మాస్టారునడిగించింది. మాస్టారు నెత్తి గోక్కుంటూ ఎగాదిగా చూశాడు. "అదీ... నాసికల పుట్టిందట్రా. మనమందులో స్నానం చెయ్యాలంటే అటు బాసరకన్నా పోవాలె, ఇటు ధర్మపురి కన్నా పోవాలె".

ఆ రెండూ ఎక్కడున్నాయోగూడా తెలీక గుండెల మీద చెయ్యేసుకున్నాను. తెలిసింతర్వాత అమ్మమ్మను తీసుకెళ్లాలనే ఆరాటంతో పోరాటం ప్రారంభమైంది. అమ్మానాన్నలే తిండికి లేక బొంబాయి బండెక్కిరి. అమ్మమ్మ రెక్కాడితే గానీ డొక్కాడని పరిస్థితిలో అది అసాధ్యమైంది. నా కాళ్లమీద నేను నిల్చున్న ప్రథమాధ్యాయం ప్రారంభించే ముందు అమ్మమ్మ పాదా

లకు నమస్కరించి, "అమ్మమ్మా! నేను మనూరికి రాంగనే మనందరం ముందు బాసరకు పొయ్యి గోదావరిల స్నానం చేద్దామే!" అనగానే పట్ట రాని సంతోషంతో నా తల చుట్టూ చేతులు తిప్పి మెటికలు విరుచుకుంది. ఆ తర్వాత కళ్లు చిప్పిల్లినై. గోరుముద్దల నుంచి గొట్టం ప్యాంటు దాకా కనుసన్నల్లో మెదిలిన నేను విడిపోతున్నా ననే బాధ ఆ అశ్రుబిందువుల్లో మెరిసింది.

"పిచ్చి సన్నాసీ! నీకు జెల్ది లగ్గం గావాలెరా. నీ పెండ్లాంతోని కలిసి అందరం పోదాంమురా. అంతా ఆ గోదారమ్మ దయ" గాల్లోకి చేతులెత్తి నమస్కరించింది. ఒడిలోకి లాక్కుని వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది.

సాఫ్ట్‌వేర్ కంపెనీలో చేరాక మాయాలోకం లో మంత్రగాడి యంత్రాగంలో భాగస్తుడిన యాను. కంప్యూటర్ ముందు కూచుని స్వత హాగా ప్రోగ్రామ్‌లు తయారుచేస్తూ అహర్నిశ లూ దీక్షగా పంజెయ్యాల్సి వచ్చింది. ఆనాటి నుంచి నేటివరకూ నాన్న నుంచి ఉత్తరాలు వస్తూనే ఉన్నాయి.

వెనకబడిన మాప్రాంతానికో మినీప్రాజెక్టు మంజూరైందట. వెంటనే పనులు ప్రారంభిం చారట. ఆ ప్రాజెక్టు కింద మా ఊరు మునిగి పోతుందట. వెంటనే ఇండ్లు ఖాళీచెయ్యాలని అందరికీ శ్రీముఖాలందాయట. అది మా ప్రాంతానికి వరమైనా మా ఊరికి శాపమైంది. ఊరు చాలా వరకూ ఖాళీ అయిందట. మాతో పాటు కొద్దిమంది మిగిలారట. ప్రాజెక్టు పను లు పూర్తయినాయనీ, మా ఊరి చెరువుకట్ట ఎత్తూ, పొడవు ఎన్నోరెట్లు పెరిగాయని, ప్రభు త్వాధికారులు వెంటబడి ఇళ్లు ఖాళీచేయిస్తున్నా రనీ... ఈ మధ్యనే ఉత్తరమొచ్చింది. నష్ట పరిహారం కోసం పెట్టుకున్న అర్జీలు తర్వాత పరిశీ లిస్తారట. ముందుఖాళీ చెయ్యాలని ప్రజాప్రతి నిధులు గూడా ఒత్తిడి చేస్తున్నారట. అమ్మమ్మ ఆరోగ్యం దెబ్బతిని మంచానికే పరిమితమై... నా కోసం కలవరిస్తుందట... నిన్న రాత్రి నాన్న సిద్ధిపేట కొచ్చి ఫోన్‌చేశాడు. నన్ను వెంటనే రమ్మని డగ్గుత్తికతో చెప్పాడు.

కంపెనీ సర్వీసులో రెండున్నర సంవత్సరా లెలా గడిచాయో తెలీలేదు. అదొక తపస్సులాగై పోయింది కాబట్టే నా పనితనానికో గుర్తింపు లభించింది. అడగ్గానే లీవు మంజూరైంది. అంతేకాదు... ఎన్నో రోజుల నుంచి ఎదురు చూస్తున్న హైద్రాబాదు ట్రాన్స్‌ఫరార్డర్ గూడా చేతికొచ్చింది. కొద్దిపాటి లగేజి, సూట్కేసుతో రైలెక్కాను. రైలు హైద్రాబాదు అభిముఖంగా పరుగులు తీస్తుంటే ఆలోచనలు రామంచ చుట్టూ తిరుగుతున్నాయి.

హైద్రాబాదులో దిగి సిద్ధిపేట బస్సెక్కాలి. సామానులు సిద్ధిపేట స్నేహితునింట్లో పడేసి రామంచ కెళ్లాలి. కూలిపోయేందుకు తయారైన తాతలనాటి పెంకుటిల్లును శాశ్వతంగా ఖాళీ చేసి హైద్రాబాదు చేరుకోవాలి. ముందు అం దరం కలిసి బాసరకెళ్లి గోదావరిలో స్నానం చేసి రావాలి. ఆ తర్వాతనే డ్యూటీలో జాయిన వాలి... మెదడుపొరల్లో సిద్ధమైన ప్రణాళిక ప్రకారం రామంచ చేరుకున్నాను.

ఆనాడు కళకళలాడ్తూ వీడ్కోలు పలికిన ఊరు నేడు మృత్యుకళతో బావురుమంది. నిజా నికదో శ్మశానం లాగుంది. భూమ్మీద చెరువు దాకా పరుచుకున్న పెద్దపెద్ద పైపు లు... బ్రహ్మ రాక్షసుల్లా కన్పించాయి. అడ్డం, పొడవు, ఎత్తు లు పెంచుకున్న చెరువుకట్ట నిజరూపం చూపి స్తున్న పూతన రాక్షసిలా దర్శనమిచ్చింది. గడప దాటగానే అమ్మానాన్నలు ఎదురొచ్చి నామీద పడి గొల్లుమన్నారు.

"పుట్టి పెరిగిన ఊరు పొమ్మంటుందిరా!"

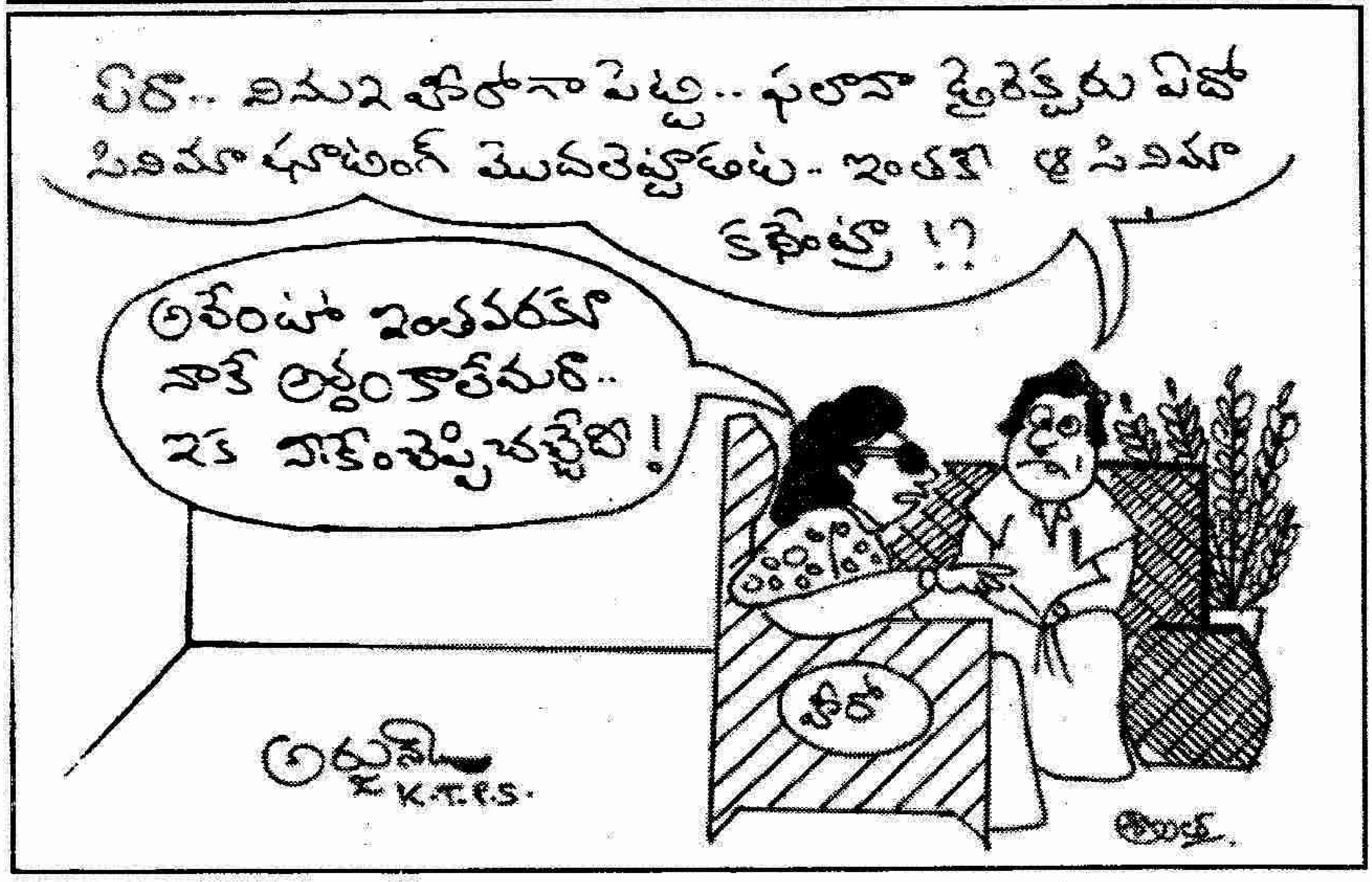

అమ్మ అలా రోదించడం నేనెప్పుడూ చూడలేదు. నుదుట కుంకుమబొట్టుతో పార్వతీదేవి లాగుండే అమ్మ బక్కచిక్కి బిచ్చగత్తెలా కన్పించింది. నాన్న కళ్లల్లోంచి రాల్తున్న అశ్రుబిందువులు నాభుజాన్ని తడిపేస్తూంటే "పుట్టి పెరిగిన ఊరిడిచిపెట్టి ఇక్కడికొస్తి. అటెన్క బొంబాయి వోతి. బొంబాయి గూడా ఎల్లగొట్టింది. ఇప్పుడీ ఊరు పొమ్మంటుంది. నా బతుకు ఫుట్‌బాలైపోయిందిరా!" గోడుగోడుమన్నాడు. నా గుండె గుబగుబలాడింది.

మనసులోని ఆత్రుత మనిషి అవయవాలకు తెలుసు. కాళ్లు అమ్మమ్మ గదిలోకి లాక్కెళ్లాయి. మంచమ్మీద కదులుతున్నది అమ్మమ్మేనా.. అస్థిపంజరమా? లేవబోయి వెనక్కు ఒరిగిపోయింది. ఆ కళ్లల్లో ఎనలేని ఆనందం, ఆతృత... వెల్లకిలా పడుకునే చేతులు చాచింది. నా పొత్తికడుపు పేగులనెవరో కత్తితో కరకర కోస్తున్నట్టనిపించింది.

"అమ్మమ్మా!" గావుకేకతో అమ్మమ్మ గుండెలమీద వాలిపోయాను. "గిట్లయిపోయిన వెందుకే?"

"అరేయ్ పిల్లగా! నీ కండ్లల్ల నీళ్లు చూసెతందుకా నేను బతికున్నది?" నా చేతులందుకుని చెంపలకద్దుకుంది. గాజుకళ్లు ఊటచెలమలైనాయి. "ఊరు పొమ్మంటుంది, కాదు రమ్మంటుందిరా. మీ అమ్మానాన్నలు బంబాయి వోయినా నేనీ ఇల్లు ఇడువలేదురా. ఈ పల్లె నా తల్లిరా!" పొత్తికడుపు తిత్తిలా ఎగసిపడుతోంది. ఊపిరి భారంగా పీలుస్తోంది. భయంతో వణికిపోయాను.

మట్టికి, మనిషికీ ఉన్న అనుబంధం అనుపమానమే కానీ ఎవ్వరూ ఎలాంటి త్యాగం చెయ్యకుండా ప్రాంతమెలా ప్రగతి సాధిస్తుంది? "అమ్మమ్మా!" ఎగదన్నుకొస్తున్న ఆవేదనను గొంతులో అదిమిపెట్టి అమ్మమ్మ చేతులందుకున్నాను. "మనం హైద్రాబాదు వోదాం. పెద్ద దవాఖాన్ల వైద్యం చేయిస్తా. అటెన్క గోదావరి నది కెల్లి స్నానాలు చేద్దాం" అబగా చెప్పేశా

ను. ఎండిపోయి నల్లబడిన అమ్మమ్మ పెదాల మీద నిర్వేదపు చిరునవ్వు... చేతులు చప్పబడి పోతున్నై.

"ఇంట్లో ఎవరండీ?" బయటనుండి పిలుపు. "గిర్దావర్ (రెవిన్యూ ఇన్‌స్పెక్టర్) వచ్చిండురా!" నాన్న గొంతు. బయటికొచ్చాను. "ఇగో... నాకొడుకు" నాన్న పరిచయం చేశాడు.

"సార్, రేపు లేదా ఎల్లుండి నీళ్లు వదుల్తున్నారు. ఈ ఊరంతా నీళ్లల్ల మునుగుతుంది. వీళ్లు మీ కోసం ఎదిరి చూస్తున్నరటా. మీ ఇల్లు తప్ప అంతా ఖాళీ అయిపోయింది. రేప్పొద్దున మీరు ఖాళీ చెయ్యకపోతే మేమే బలవంతంగా ఖాళీచేయిస్తాం" ఫైనల్ వార్నింగిచ్చి సిబ్బందితో కదిలాడు. అమ్మా నాన్నలతో కలిసి సామానంతా సర్దేశాను. రాత్రయింది. ఊళ్లో కరెంటు లేదు. కరెంటు స్తంభాలు గూడా పీకేశారు. బయట కాటుక ఆరబోసి నట్టు కటిక చీకటి. దీపం వెలుగులో స్టౌ మీద అమ్మవంట చేసింది. భోజనాలైనాయన్పించాము. బయట రెవిన్యూ సిబ్బంది బ్యాటరీ లైట్లు పట్టుకుని అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నారు. ప్లేట్లో అన్నంతో అమ్మ అమ్మమ్మ దగ్గరికెళ్లింది. నేను వెంట ఉన్నాను.

"అమ్మా! ఇగో... నీ ఇంట్ల ఆఖరి బుక్క దిను" అటువైపు తిరిగి ఉన్న అమ్మమ్మ మొహాన్ని ఇటు తిప్పింది. అమ్మమ్మ స్పందించలేదు. దీపం దగ్గరకు తీసుకొచ్చాడు నాన్న. అమ్మమ్మ కళ్లు ఆసాంతం తెరుచుకుని ఉన్నాయి. ఒళ్లు తడిమాను. చల్లగా మంచు ముద్దలాగుంది.

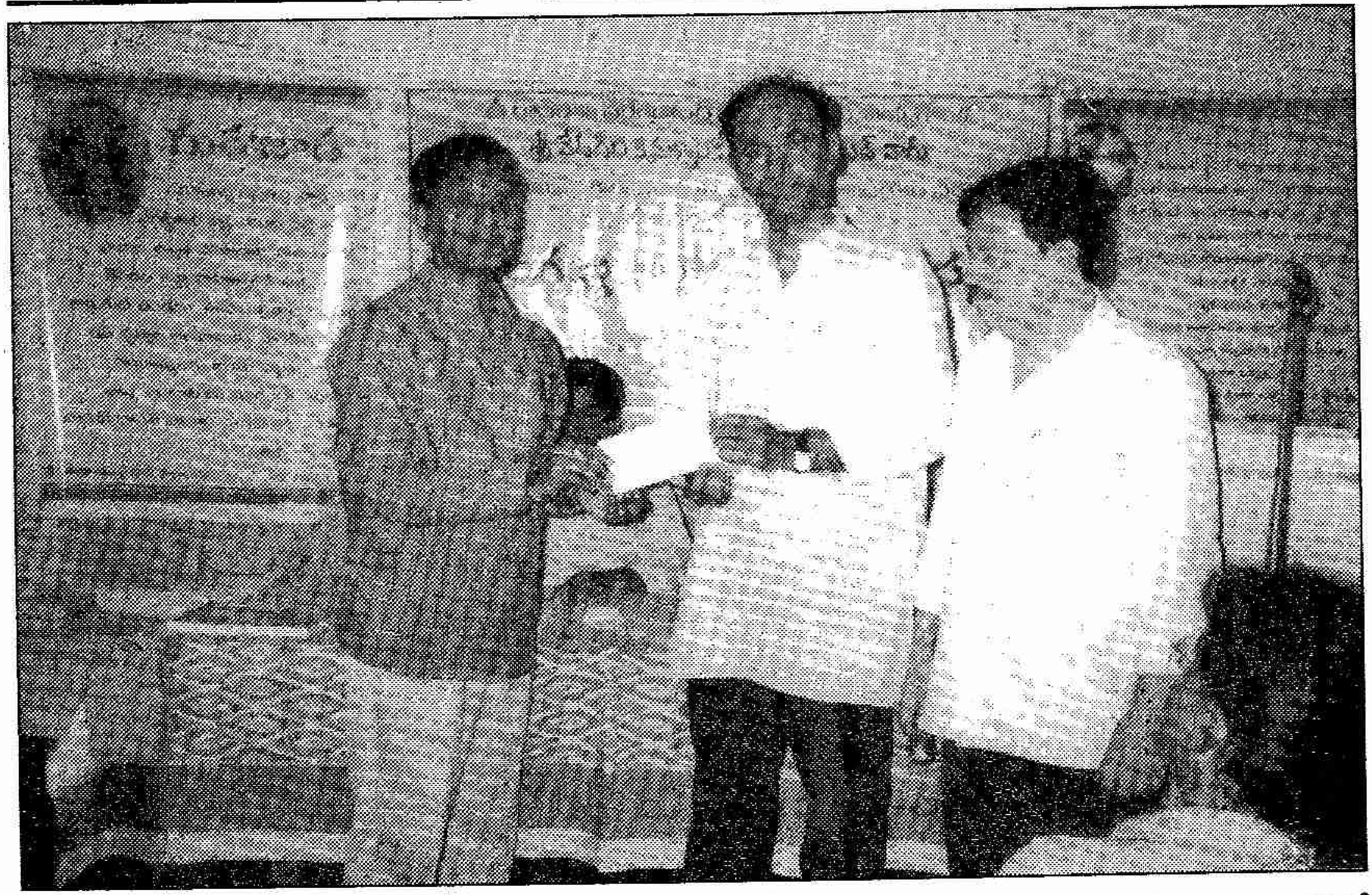

శ్రీ వేదగిరి కమ్యూనికేషన్స్ నిర్వహించిన వందేళ్ల ప.గో. జిల్లా కథానిక వ్యాసరచన పోటీ విజేత, ప్రముఖ కథా రచయిత ఎం.ఆర్.వి. సత్యనారాయణమూర్తికి హనుమకొండ శ్రీ రాజరాజ నరేంద్ర ఆంధ్ర భాషా నిలయంలో వెయ్యిన్నూటపదహార్లు అందిస్తున్న ఆకాశవాణి అధికారి జయపాల్‌రెడ్డి. ప్రక్కన డాక్టర్ వేదగిరి రాంబాబు.

అమ్మ కాళ్లూ చేతులు కదిలించింది. అవి కొయ్యబారుతున్నాయి. అమ్మ గుండెలు బాదుకుంది. ముక్కు ముందు వేలుంచాను. శ్వాస ఆగిపోయింది. శరీర పంజరంలోంచి ప్రాణం పక్షి ఎగిరిపోయింది.

"అమ్మమ్మా!" అంతరాళాల్లోంచి ఏడుపు తన్నుకొచ్చిందో కేక. "అమ్మా! అమ్మమ్మ చచ్చిపోయిందే" గుండెలు బాదుకున్నాను. "అయ్యో అమ్మా!" అమ్మ అరుపుతో దిక్కులు పిక్కటిల్లినై. నాన్న కాళ్లూ చేతులూ కొట్టుకుంటున్నాడు. అమ్మ పిచ్చిదానిలా జుట్టు పీక్కుంటూ శోకాలు పెడుతోంది. మా అరుపులు విని "ఏమైంది! ఏమైంది!" అంటూ రెవెన్యూ సిబ్బంది పరిగెత్తుకొచ్చారు. అంతా చూసి అవాక్కయ్యారు.

"పాపం ముసలమ్మ! ప్రాణమున్నన్ని రోజులూ ఈ ఇల్లు ఇడువనన్నది" ఓ మస్కూరి (గ్రామ సేవకుడు) మీసాల మీద వేలేసుకున్నాడు. రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్ నన్ను బయటికి తీసుకొచ్చి "మీరు గూడా అట్లాయిపోతే ఎట్లా సార్! ముందు జరగాల్సింది ఆలోచించండి" గుర్తు చేశాడు. "మా సహకారముంటుంది. మిమ్మల్ని, మీ సామానుల్ని మా ట్రక్కులో సిద్దిపేటకు చేర్చుతాం" సముదాయించాడు.

'సార్! మీరు సాఫ్ట్‌వేర్ ఇంజనీరు గదా! సైన్స్ టెక్నాలజీ ఎంత పెరిగినా పుట్టిన ప్రతి ప్రాణి గిట్టకతప్పదు' చేతిస్పర్శతో నా కళ్లు అద్ది ధైర్యం నూరిపోశాడు. శ్మశాన నిశ్శబ్దంలో రాత్రంతా శవజాగారం. అమ్మ శోకం. నాన్న నిట్టూర్పుల మధ్య భారంగా గడిచింది. తూరుపు ఆకాశం మసకబారుతోంది.

'సార్సార్!' రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్ ఇంట్లో కొచ్చాడు. 'ఇహ అంత్యక్రియల కేర్పాట్లు చెయ్యాలి. మావాళ్లు మీ సామానులు ట్రక్కులో కెక్కిస్తారు' 'కాని... ఎలా సార్!' నా గుండెల్లో గుండ్రాయి దొర్లింది. అమ్మా నాన్నలు గొల్లు మన్నారు.

"మీరేమీ వర్రీ కావద్దు. మీ ఇంట్ల కిరసనాయిలుంది. ఇల్లు చాలా పాతది గదా! ఇంటి పైకప్పు కట్టెలతో మంచం చుట్టూ కాష్టం పేర్దాం. మరో ఉపాయం లేదు" ఆపద్బాంధవుడిలా అమూల్యమైన సలహా ఇచ్చాడు.

అలానే చేశాము. ఇల్లు ఖాళీ అయింది. సామానులు ట్రక్కులో కెక్కినై. అటు సూర్యోదయమవుతోంది. ఇటు అమ్మమ్మ పార్థివ శరీరం అగ్నికీలలకాహుతైపోతోంది.

"అమ్మమ్మా!" కట్టలు తెంచుకు వచ్చిన దుఃఖాన్ని ఆపుకోలేకపోయాను. లబలబ లాడాను. "ఊరుకోండి సార్!" అతడు నన్ను గుండెలకు హత్తుకున్నాడు. "అమ్మా నాన్నలను సముదాయించి ట్రక్కు ఎక్కించండి" అంటూ తనూ కళ్లద్దుకున్నాడు.

"గోదావరిలో స్నానం చెయ్యాలనుకున్న మా అమ్మమ్మ కోర్కె తీర్చలేకపోయాను సార్. రేపు మూడో రోజు. అమ్మమ్మ అస్తులేరి తీసుకెళ్లి బాసర గోదావరిలో కలిపేస్తా... అప్పుడన్నా ఆమె ఆత్మకు శాంతి..."

"మీకంత శ్రమ అవసరం లేద్సార్. రేపీ పాటికి ఈ ఊరంతా గోదావరి నీళ్లలో మునిగిపోతుంది. దేవాదుల ఎత్తిపోతల పథకంలో భాగంగా ఈ మినీ ప్రాజెక్టు కట్టింద్రు..." అంటూ నన్ను ట్రక్కుదాకా నడిపించుకెళ్లాడు. అమ్మానాన్నలనప్పటికే ఎక్కించారు.

ఆహా... అమ్మమ్మా! నువు గోదావరి దగ్గరికెళ్లలేదని ఆ గోదావరమ్మే నీ దగ్గరికొచ్చి కౌగిట్లో చేర్చుకుంటూందే... మనసు మూల్గింది. ●